



25 מאי 2009
ב' סיון תשס"ט
הנ. 3935

פרוטוקול ועדת איכות הסביבה ה - 1 במניין לשנת 2009 מיום 18.05.09

נוכחים: אלון בנדט – יו"ר הוועדה
אופיר אליהו – חבר ועדה
איריס חיימי – חברת ועדה
חנה חרמש – חברת ועדה
יעקב שנחה – חבר ועדה
בלהה גבעון – חברת ועדה ונציגת נגב בר קיימא
יצחק גיל – עורך ויועץ תוכנית אב לפסולת
חגית ציוני – רכזת מיחזור במשרד להגנת הסביבה
עדנה זטלאווי – מזכירת המועצה
עדי נופר – מזכירת הוועדה

עינת קריצמר – חברת ועדת ב"ס ירוק
שרון פלוטיצקי – חבר ועדת ב"ס ירוק
רינת חדשי – חברת ועדת ב"ס ירוק

חסרים: אורית אסרף – חברת ועדה
בתיה הרפז – מנהלת מח' חינוך
רונית אביטן – מנהלת ב"ס להבים

בפתח הישיבה ביקש יו"ר הוועדה אלון בנדט מהנוכחים להציג עצמם ולספר בקצרה על "האני מאמין שלו".

אלון בנדט – נושא איכות הסביבה אינו זר לי ואני חי אותו כבר משנת 1981 כאשר במשך שנים במסגרת עבודתי כמנהל הפיקוח בעיריית באר שבע, נדרשתי לנושא. כאשר אני מסתכל על התהליכים האקלימיים העוברים על העולם כמו נסיגת קרחונים, שיטפונות, בצורות שריפות והשתלטות של המדבר על כל חלקה טובה כואב לי הלב

מה אנחנו עושים לעצמנו ולדורות הבאים.

שינויים אלו הם אך ורק בגללנו ובגלל חוסר ידע שלנו
בשנים האחרונות אפשר לומר שהעולם התעורר לנושא ובמקומות רבים נעשות פעולות בכיוונים שונים לצמצם את מימדי הנזק של פליטות הגזים, זיהום סביבתי ומחסור המים שהפכה כיום להיות לבעיה אקוטית ביותר וזה מחייב התגייסות וחישה מחדש.

בהיבט המקומי שלנו בלהבים, אני רואה שלאורך השנים נעשו פה דברים יפים כמו הקמתו של מכון סיהור, גינון מסיבי ועוד, דיברתי עם אלי לוי ושמעתי את עמדתו שהיא אזהרה ותומכת ואני רוצה לומר שבסביבה כנפלה לנו זכות גדולה כנציגי ציבור וחברי ועדה לקחת חלק בתהליך מעצב חיים ביישוב.

במסגרת הוועדה נפעל לגבש תוכניות שונות לקידום:

- הטמעת תקן ISO14001.
- שילובה של אוכלוסיית 55+ ובני הנוער בפעילויות שימור שונות.
- הגדלת מאגר מתנדבי "נאמני ניקיון".
- הגברת המודעות לשימוש ב"אנרגיה סולרית" ובחינת יישומה במוסדות הציבור ביישוב.
- הגברת המודעות לחסכון במים והצגת פתרונות חלופיים.
- ייזום הרצאות בנושא איכות הסביבה
- עידוד השתתפות בקורסים שונים בתחום הסביבה
- שיתופי פעולה עם בית הספר להבים ובית הספר התיכון אשל הנשיא לקידום ופיתוח תוכניות ומיזמים סביבתיים שומרי סביבה.
- עידוד תחבורה חליפית.
- מעורבות בפעילות אזרחית.

אני המאמין שלי הוא, שוועדת איכות סביבה חייבת להיות ועדה פתוחה עם מעורבות רבה של הציבור הורים, תנועת הנוער שתפעל בשיתוף פעולה ותעודד לעשייה על מנת שיתאפשר לנו לקדם את נושא חשוב זה

2. נוהלי עבודה

| | |
|-------------|--|
| אלון בנדט | אני רואה את הוועדה פועלת על בסיס חודשי הזמנות לחברי הוועדה ישלחו מראש ובשאיפה לשלוח את החומר שבוע מראש. מחברי הוועדה אבקש לדעת מהו האופן המועדף לקבלת חומר לשיבות האם במייל או בדואר כחומר כתוב? |
| סוכם : | 1. חברי הוועדה מבקשים לקבל חומר כתוב ביחד עם ההזמנה. |
| אלון בנדט | אני רוצה להציע שכל חבר וועדה ייקח נישה מסויימת בוועדה לטיפולו ויהיה אחראי להעברת מידע על פעילותו לקידום הנושא. |
| איריס חיימי | כמו כן ארצה שלכל ישיבה יגיע מרצה בנושא מסויים שייתן לוועדה סקירה בהיקף של עד חצי שעה הנושאים צריכים להיות קשורים לנושאי הדיון בוועדה. |
| אלון בנדט | המטרה לחשוף אותנו לכמה שיותר תחומים. מבחינת העלאת נושאים, אתם מוזמנים לכתוב לעדי עם עותק אליו, נשב ונחשוב ביחד מתי לעשות את זה. אני אשמח לקבל הצעות לנושאים כך נוכל להעמיק את הידע ולדחוף אותו הלאה. |
| בלהה גבעון | אתמול בעומר הגיעו 3-4 חברים בנושא אנרגיה סולרית. צריך אחת ל-3-4 חודשים להביא משהו, תחום שיעניין את הציבור, בנייה ירוקה, אנרגיה סולרית וכו'. |
| אלון בנדט | בכל פעם שנעלה נושא, המטרה ללמוד אותו פה ולצאת איתו לציבור. |
| בלהה גבעון | זה נחמד שיש יום ירוק אך צריך הפרדה. לכל נושא להתייחס בנפרד. |
| חנה חרמש | ישנה תוכנית מלאה לגבי יום עיון בנושא בנייה ירוקה, שרון יזם את זה ומתכנן להכין את זה. |
| שרון | כבר תכננו לעשות את זה בשנה שעברה ולא הלך לנו. |
| אלון בנדט | ברמת הפרקטיקה – בין יתר הדברים זה להרחיב את הנושא. אני יכול לאמר שאשמח לסייע להפיק אירועים כאלה או לעזור למצוא אנשים בתחום. |
| חנה חרמש | יש דברים שלא נעשו כי לא היה מספיק כוח אדם כדי להפיק. |
| אלון בנדט | אנחנו מרימים את הכפפה ונעשה כל שנדרש לקידום העניין. |
| בלהה גבעון | כל ישיבה צריכה להיפתח במה היו הישגי הוועדה מהפגישה הקודמת. אולי מזכירת הוועדה תכין טבלה שבה יסומן מה הוחלט, מה נעשה ומה יש עוד לעשות. |
| אלון בנדט | מקובל. |
| יעקב שנחה | מה זה נוהלי עבודה? |
| אלון בנדט | אנחנו נכתוב את הנהלים ונביא אותם לכאן. |

3. קביעת מועד קבוע

| | |
|------------|--|
| אלון בנדט | האם ימי שני בשבוע השלישי של החודש בשעה 19:00 מתאים? |
| בלהה גבעון | צריך להגביל את זמן הוועדה לשעתיים. |
| החלטה | הוועדה תתכנס בכל יום שני, בשבוע השלישי של החודש בשעה 19:00 |

4. סקירה של חנה על המצב ביישוב

נדחה לישיבה הבאה

5. תוכנית אב לפסולת

אלון בנדט נכתבה תוכנית רחבה בנושא תכנית אב לפסולת אבל הערב נסתפק בהצגת עיקרי הדברים על ידי כותב התוכנית, נעלה שאלות אבל לא לתקבל החלטה אלא לאחר שהתוכנית תועבר לחברי הוועדה לעיון ולהערות.

עדנה זטלאווי את תוכנית האב נשלח אליכם במייל.

אלון בנדט אנחנו נבוא עם הערות ואם צריך לאשר אז נאשר.

יצחק גיל המשרד להגנת הסביבה מקדם תוכניות שמטרתם הפחתת הפסולת המגיעה למטמנה. הפרדה של פסולת. המשרד להגנת הסביבה הוציא תקנות היטל ההטמנה שזה בעצם אגרה שמשלמים למפעילי אתרי פסולת. היום האגרה עומדת על 32 ₪ לטון פסולת. בכל שנה שיעור ההיטל עולה. כספי היטל ההטמנה מצטברים במשרד ובעתיד מוחזרים לרשויות. במסגרת הזו המועצה קיבלה סיוע להכנת תוכנית אב לפסולת. התוכנית מתייחסת ל-2 מרכיבים. טיפול וייעול המערך ומיחזור. במערך האצירה בלהבים נעשה שימוש במיכלים של 50-80 ל' וכאלה יש כיום בלהבים כ-1220. עפ"י בדיקה שלי הנפח למשפחה הוא סדר גודל של 240 ל'. הטייטא של התוכנית הוצגה לנציגי המועצה ולנציגי איכות הסביבה והיום אנחנו פה לאחר ההתייחסות לטייטא. מה שלא הצגתי בפעם הקודמת זה את התקנות לחוק התכנון והבנייה. ההתייחסות לבנייה חדשה היא דרישה למינימום של 240 ל'. המלצה ראשונה בעבודה היא לעשות שינוי באותם כלי אצירה קטנים, הערכות של שינוי ומעבר לעגלות של 240 ל'. הדבר מחייב שינוי של מתקני הצבה. הגודל של היום לא מתאים לשינוי של 240 ל' ולכן צריך לבצע התאמה וגם רכישה בעלות שעומדת על 305,000 ₪.

חנה חרמש דנו כבר על העניין בישיבה הקודמת ואני רוצה לשמוע את דעת חברי הוועדה.

חגית ציוני אמרנו גם בפגישה הקודמת שנשארים כרגע במצב הנתון.

יעקב שנחה אנחנו מדברים על משהו שהוא כמו סיסמאות. צריך גם לעשות. ביישוב הישן יש הרבה בתים עם דייר אחד או מקסימום 2. כמות הפסולת ביום לא מגיעה למה שאתם אומרים. איך נאמר להם להוציא כסף על שינויים שיש לבצע עבור העגלות החדשות כשאין להם כסף לבצע את השינוי. לדעתי צריך ללכת על זה בבנייה החדשה.

חגית ציוני יש לציין שזאת רק חלופה אחת. בואו נעצור כאן ונשמע את החלופות האחרות.

יצחק גיל אני מציע שאמשיך להציג את שאר החלופות. בהנחה שבמערך הקיים כן מבצעים שינוי ל-240 ל', זה מאפשר שינוי של תדירות הפינויים של הפסולת בשבוע מ-3 פעמים בשבוע לפעמיים בשבוע וזה משמעותי כספית בחיסכון בכסף. במסגרת העבודה נבחנו מספר חלופות להפרדת פסולת והן מפורטות בתוכנית האב לפסולת. אני מגיע להמלצות לביצוע: שיטה אחת שנבחרה – הפרדת פסולת לזרם רטוב ויבש במיכלים נפרדים. בכל בית יוצבו 2 מיכלים – פסולת אורגנית לרטוב במיכלים של 80-50 ל' ובמיכל השני כל שאר החומרים היבשים במיכלים של 320-240 ל'. הפסולת הרטובה תפונה פעמיים בשבוע והיבשה פעם בשבוע. זה מצריך הצבה של מיכלים נוספים. ההפרדה גורמת להגדלת כמות נפח הפסולת היבשה וחייבים שיתוף פעולה הציבור כ-80%. אם הציבור לא ישתף פעולה למעשה לא עשינו שום דבר. זה מצריך מתקן קצה שיקבל את הפסולת וימיין אותה שם. בשלב זה אין מתקן כזה אך יש תוכניות שנמצאות בשלבים לפני אישור להקמת המתקן באתר דודאים. צריך לקחת בחשבון שעדיין לא הקימו את המתקן זה ייקח שנתיים או 3 שנים כך שלהיום זה לא רלוונטי.

אלון בנדט האם אנחנו כיישוב יכולים להרוויח כלכלית?

יצחק גיל בשיטת ההפרדה לרטוב ויבש במתכונת שאני מדבר העלות לכל היישוב תהיה גבוהה בכ-4000 ₪ לחודש שזה נחשב לנמוך. הייתי ממליץ ליישם ברגע שיהיה פתרון קצה.

בלהה גבעון אני מסתובבת עם חברה שיש לה שיטה שונה לגמרי. אני יכולה להביא אותם הנה. זאת שיטה גרמנית- הם לוקחים את הפסולת הרטובה ושמים אותה במבנה של 30 מ' אורך ו-60 מ' רוחב, מזליפים לתוך הפסולת חיידקים אנארוביים ומייצרים גז מתאן.

אלון בנדט אנחנו קצת נסחפים ואני מציע שנמשיך.



| | |
|-------------|---|
| יצחק גיל | <p>השיטה השנייה היא קומפוסטציה ביתית. היישוב מבוסס על בתים צמודי קרקע. אם נציב מיכל בכל חצר וכל משפחה תזרוק את הפסולת הרקבובית לאותו מיכל. הפסולת תהפוך לקומפוסט לשימוש ביתי. 30% מהפסולת נגרע מהפסולת היישובית. הניתוח הכלכלי לוקח בחשבון 3 חלופות. האחת – המועצה מממנת ב-100% ומחלקת לתושבים. השנייה – הקומפוסטרים ממומנים 50% על התושבים ו-50% על המועצה. השלישית – 50% על התושבים ו-50% על המשרד להגנת הסביבה. בחלופות השנייה והשלישית יש חסכון חודשי של 500 ₪ לעומת השיטה הנוכחית. היום חברת "כתר" מוכרת קומפוסטרים ב-150 ₪. צריך שיתוף פעולה של הציבור.</p> <p>שיטה נוספת – מוקדי מחזור מקומיים. הצבה בשטחים ציבוריים מיכלים של נייר, פלסטיק, טקסטיל. ההבדל שאני מציע הוא לא להציב מיכלים בשולי הדרכים אלא מתקן הצבה עם קירות ואדניות ושלט בתוך השכונות. יותר יפה ואסטטי בהנחה שבאמצעות 16 מרכזים כאלו ביישוב ושיתוף פעולה של 40% הציבור, נפח הפסולת ירד וזה יאפשר הורדת מס' פינויים לפעמיים בשבוע והקטנת הפסולת ב-12%.</p> |
| אלון בנדט | <p>יש לך דוגמאות של יישובים אחרים בארץ?</p> |
| יצחק גיל | <p>זאת השיטה שמקובלת היום בארץ.</p> |
| שרון | <p>המשרד גם מממן את פעילות החינוך והסברה. צריך לראות את התוכנית האופטימלית שגם תופנם בציבור וגם נקבל שיתוף פעולה.</p> |
| יצחק גיל | <p>בהנחה שההמלצה הזאת מיושמת ויש שיתוף פעולה של 45% מהציבור ניתן להגיע לחיסכון חודשי של 9000 ₪ למועצה.</p> |
| איריס חיימי | <p>האם זה לתושבים או למועצה. האם המועצה תחזיר לתושב?</p> |
| חנה חרמש | <p>החיסכון הוא למועצה. קופת המועצה תבחר מה לעשות בכספים האלה לשיפור איכות הסביבה.</p> |
| יצחק גיל | <p>השיטה הרביעית היא השיטה שאתם כבר מיישמים, מרכז מיחזור יישובי ליד מחסני המועצה.</p> |
| איריס חיימי | <p>אני רוצה להגיד שהמרכז היישובי נראה נורא ואיום.</p> |
| שרון | <p>במצב של היום שאין אדם שמפעיל את זה, זה תמיד ייראה ככה.</p> |
| איריס חיימי | <p>צריך חשיבה יצירתית. איכות סביבה צריך להתחבר ליופי.</p> |
| אלון בנדט | <p>אני מסתכל על המודל הזה וזה אומר שצריך עוד כסף על מנת לשלם למישהו שיתחזק את המקום.</p> |
| חנה חרמש | <p>יש בעיה קשה לתחזק מרכז מיחזור ללא כוח אדם יעודי. כמו כן אני רוצה להוסיף שהיום אנו משלבים את מרכז המיחזור עם מוקדים עירוניים</p> |
| איריס חיימי | <p>חסרים לי פחים שמפוזרים ביישוב.</p> |
| יצחק גיל | <p>הייתי במתקן של מרכז המיחזור והוא נראה סביר לגמרי ואפילו קצת יותר. אני ממליץ לשלב בפעילות של המתקן דבר נוסף שהוא מתקן לפסולת בנייה. צריך להרחיב על מנת לאפשר לאנשים להשליך פסולת של שיפוצים.</p> |
| חנה חרמש | <p>אחת הבעיות שלנו היא שאיפה שמציבים מכולה זורקים בה פסולת אורגנית.</p> |
| יצחק גיל | <p>דבר אחרון שאני רוצה לדבר עליו – שיתוף פעולה אזורי. מכיון שאתם יישוב לא כ"כ גדול, מאוד מומלץ לשתף יישובים כמכם ויחד איתם לעבוד על פינוי פסולת. צריך לקבל פה תמהיל מסוים. אם המועצה תלך לכיוון הפרדה של פסולת לרטוב ויבש זה יהיה בניגוד לאותם מרכזי מיחזור שכונתיים. נכון להיום, מאחר ואין עדיין פתרון קצה יש לשים דגש על מוקדי איסוף שכונתיים.</p> |
| אלון בנדט | <p>הצגת 4 חלופות, מה היית ממליץ לנו לרשות כחלופה הטובה ביותר?</p> |
| יצחק גיל | <p>בהנחה שהחלופות מפחיתות את הפסולת, השיקול צריך להיות כלכלי. נכון להיום הייתי הולך ל-2 השיטות של מוקדי איסוף שכונתיים ושיטת הקומפוסטציה הביתית.</p> |



| | |
|------------|---|
| רינת חדשי | האם נשקל פתרון של קומפוסטציה יישובית? |
| יצחק גיל | להקים מתקן קומפוסטציה ללהבים, עלות למתקן להיקף תושבי להבים תהיה יקרה. צריך לפחות 500 – 600 טון פסולת ליום על מנת להצדיק את המתקן. |
| בלהה גבעון | יש פה בעייה בסיסית. אלו הן שיטות שמדברים עליהם מזמן ולא נעשה פה דבר. אצלנו הם לא עובדים. אני מכירה קבוצה שלוקחת את כל הפסולת, ממיינת אותה ויוצרת קומפוסט וגז מתאן. זה גם מוריד כמויות, אפשר למכור את הגז, לייצר מהגז חשמל שאותו אפשר למכור לחברת החשמל. אני מציעה להביא אותם לפגישה הבאה. |
| אלון בנדט | האם את מכירה מקום בארץ שעובד כך? |
| בלהה גבעון | לא. בעולם הגיעו למסקנה שמחזור לא עובד והגיעו היום לשיטות של משרפות. |
| שרון | המקום הנכון לדון בשיטות אחרות זה בתוך צוות מיוחד במשרד להגנת הסביבה, שם בוחנים את השיטות, את התוצאות, את הנתונים והניטור. |
| בלהה גבעון | הוועדה הזאת לא באה להחליף את המשרד. |
| אלון בנדט | אני בעד לשמוע, ואפשר לתאם הזמנתם לוועדה. אך אני לא רוצה שכתוצאה מכך שגורם חדש שלא התנסה בארץ נכנס לתהליך, אנחנו נעצור הכל. המטרה היא לא לעצור תהליכים קיימים.. |
| שרון | אפשר לבקש מיצחק גיל שיבדוק את האפשרות הזאת. |
| חנה חרמש | מה הסיכוי שאת רואה לקומפוסטציה ביתית? |
| בלהה גבעון | אנשים נשברים לאחר מס' חודשים. אנשים לא מתמידים, זה מסריח, מביא מכרסמים. אנשים לא מומחים ורוצים חיים קלים. אני אומרת את זה לאור ניסיון ודעות של אנשים. |
| אלון בנדט | מציע לקחת את הצעתה של בלהה ולזמן את נציגי חברת המחזור בגז לישיבה הבאה. |
| החלטה: | לזמן את חברת המחזור המתמחה ביצור גז לישיבה הבא |

נושא אחרון – יום ירוק קהילתי

| | |
|-----------|---|
| אלון בנדט | קראתי את החומר שלכם ואהבתי אותו. |
| שרון | היום הירוק מתלבש ב-2 מקומות. אנחנו חושבים שאפשר לעשות שינוי בתפיסה בלהבים בנושא איכות הסביבה ולא רק בעניין של פסולת. אנחנו פועלים גם במסגרת וועד בית הספר וגם קהילתי. אנחנו רוצים לחשוף את האנשים לנושאים מעניינים בתחום איכות הסביבה, טכנולוגיות חוסכות, חשמל ואנרגיה, אופנועים חשמליים, טיפול במים. להראות לאנשים שיש פתרונות. זה למעשה מה שאנחנו רואים, קידום צרכנות ובריאות. במקביל אנחנו עובדים בתוך ביה"ס במסגרת שנת איכות הסביבה והמיקוד השנה הוא פסולת. בשנה הבאה הנושא יהיה מים. |
| שרון/רינת | בתוך ביה"ס התמקדו בנושא פסולת, הכנת שלטים, פעילויות הדרכה למורות ולכל ביה"ס, פעילויות בתוך הכיתה. בסיכום, הפעולות יוצגו במסגרת היום הירוק. לפני פסח נעשה "שוק בשקל" שנחל הצלחה גדולה. השנה החלטנו לאחד את היום הירוק ואת השוק בשקל. |
| אלון בנדט | 2 המסקנות מהיום הירוק שעבר – עבדנו עם מאגר שותפים קטן מה שגרם לתשישות. מסקנה שנייה – לא מעודדים צרכנות ירוקה אלא שיהיו תחנות פעילות להורים וילדים שיצאו עם ערך מוסף בסוף הירוק. מה שניסינו להרים שנה שעברה זה שהוועדה צריכה לחשוב איך להכניס לחינוך את נושא איכות הסביבה. |
| אלון בנדט | אני חושב שצריך לעשות שבוע הפנינג בנושא איכות הסביבה עם הילדים, ההורים, תנועת הנוער, חברי וועדה ואפילו מועדון 55. שאנשים ייסחפו פנימה. |
| עינת | אנחנו מנסים לעניין את כל הציבור גם את הנוער, במיוחד את הנוער שלא ישתעמם ויהיה עוסק בוונדליזם בקיץ. |
| אלון בנדט | איך מביאים אנשים מבוגרים? |



שרון
 אחת התגובות שקיבלתי היה בנושא הפרסום. חשבנו על פרסום ירוק- סמרטוטים וחמרים ממוחזרים, אך המבוגרים תפסו את זה בצורה מזלזלת.

בלהה גבעון
 אולי אפשר למשוך אותם ע"י הוצאת כל מיני "שמעטס" למכירה בשוק בשקל, שוק קח-תן.

אלון בנדט
 האם אנחנו במסגרת המועצה יכולים להוציא הודעה לציבור?

עדנה
 אנחנו נוקטים בשיטה של לא לשלוח הודעות מוקדם מדיי אלא בשבת שליפני היעד.

אלון בנדט
 צריך למצוא נושא שמעניין אותם, צמחייה, אגרונום, הרצאות.

שרון
 זה בעייתי.

אלון בנדט
 אני מציע לנסות את נושא הצמחייה חסכונית במים אני בטוח שהדבר ידבר אליהם.

בלהה גבעון
 אפשר לפנות למשתלות שיביאו צמחים בשקל שמותאמים לאקלים מדברי.

אופיר אליהוא
 צריך לפתוח פינה של צמחים חסכוניים במים, אנשים בהחלט יקנו.

בלהה גבעון
 אני הייתי מציעה לעשות קורס של 10 מפגשים, פעם בשבועיים, בנושאים סביבתיים, כולל סיור והרצאה. אח"כ ניתן יהיה לרתום אותם לעשייה.

אלון בנדט
 אני רוצה גם להכניס נאמני ניקיון ליישוב.

רשמה: עדי נופר